

چهارمین همایش بین‌المللی دستاوردهای نوین علوم مشاوره و روانشناسی در ایران و جهان

The 4th International Conference on new Achievements in
Counseling and Psychology Sciences in Iran and the World

بررسی رابطه بین شایستگی اجتماعی و انگیزه یادگیری با توجه به نقش واسطه‌ای اضطراب مدرسه در دانش آموزان مقطع ابتدایی شهر مشهد

معصومه شکوهی بیدخت، سیده مریم مشیریان فراحی

۱- کارشناس ارشد روانشناسی بالینی، گرایش عمومی، موسسه آموزش عالی حکیم طوس،

مشهد، ایران

۲- استادیار گروه روانشناسی، دانشگاه بین‌المللی امام رضا (ع)، مشهد، ایران

Email: (نویسنده اول)

Email: (نویسنده دوم)

چکیده

هدف بررسی رابطه بین شایستگی اجتماعی و انگیزه یادگیری با توجه به نقش واسطه‌ای اضطراب مدرسه در دانش آموزان مقطع دوم ابتدایی شهر مشهد بوده است. جامعه آماری دانش آموزان مقطع ابتدایی دوم شهر مشهد، که ۳۸۴ نفر با شیوه نمونه‌گیری در دسترس به عنوان نمونه انتخاب شدند. از سه پرسش‌نامه شایستگی اجتماعی پرن‌دین (۱۳۸۵)، انگیزه یادگیری فردریکز، بلومنفیلد، پاریس (۲۰۰۴) و اضطراب مدرسه فیلیپس (۱۹۷۸) استفاده شد. نتایج براساس تجزیه و تحلیل معادلات ساختاری نشان داد که، اضطراب مدرسه در رابطه بین شایستگی اجتماعی و انگیزه یادگیری نقش میانجیگر دارد.

کلمات کلیدی: شایستگی اجتماعی، انگیزه یادگیری، اضطراب مدرسه، دانش آموزان مقطع دوم ابتدایی

۱. مقدمه

در جوامع نخستین یاد دادن و یاد گرفتن به شیوه سنتی و از طریق بازسازی تجارب صورت می‌گرفت و به صورت اطلاعات حفظ و گسترش می‌یافت در نتیجه مردم کمتر به فکر توسعه بودند در حالیکه در یکصد سال گذشته بدلیل توجه به آموزش و پرورش، پیشرفت‌های مهمی صورت گرفته است. در گذشته رقابت بین منابع

چهارمین همایش بین‌المللی دستاوردهای نوین علوم مشاوره و روانشناسی در ایران و جهان

The 4th International Conference on new Achievements in
Counseling and Psychology Sciences in Iran and the World

اصلی سرمایه یعنی منابع طبیعی، زیرزمینی و کشاورزی در عرصه توسعه بود ولی امروز نیروی انسانی همراه با دانش و مهارت حرف اول در پیشرفت را می‌زند و با توجه به اینکه خاستگاه تربیت نیروی انسانی نظام تعلیم و تربیت است بنابراین بیشترین تاثیر را بر پیشرفت جامعه دارد. پس باید برای ارتقاء نظام آموزشی کوشید که مقدمه این مهم توجه به تجارب یادگیری در آموزش و پرورش می‌باشد (چان چای^۱ و همکاران، ۲۰۲۲). در هر جامعه‌ای هدف آموزش و پرورش تربیت فرد بر طبق ارزشهای فرهنگی، دینی، اجتماعی و سیاسی آن جامعه است و آموزش و پرورش در تلاش است که انسان را متناسب با الگوهای جامعه خود تربیت کند. در طول تاریخ، انسان کوشیده است که تجارب و یافته‌های خود را به نسل‌های آینده انتقال دهد این نیاز به آموزش و یادگیری، سبب بقای جوامع بشری شده و فرهنگ سازی از آرمانهای انسان گردیده است. آموزش و پرورش کلید توسعه همه جانبه جوامع بشری است چرا که هدف آن تربیت انسان است (یوسفی و همکاران، ۱۴۰۰).

یادگیری و نحوه اندیشیدن و تفکر از بارزترین ویژگی انسان‌هاست پس شایسته است که انسان‌ها یاد بگیرند که خوب ببینند، خوب بشنوند، خوب بیندیشند و رموز خلقت را کشف کنند تا بتوانند زمینه‌های بالقوه را به خلاقیت و نوآوری تبدیل کنند زیرا که روحیه تحقیق و جستجوگری همواره محرک انسان‌ها بوده و سبب تولید دانش گردیده است اما رویکردهای آن در دوره‌ها و جوامع گوناگون از ویژگی‌های فرهنگی و اجتماعی آن جوامع متأثر شده است که با بررسی تجارب یادگیری جوامع می‌توان به آنها دست پیدا کرد. بررسی تجارب یادگیری باعث پرورش و گسترش اندیشه می‌شود و می‌تواند دست اندرکاران تعلیم و تربیت را در تدوین و تنظیم برنامه ریزی آموزشی یاری رساند چرا که تجربه کردن تجربه کاری است اشتباه و با نگاهی به تجارب دیگران می‌توان از آن دوری گزید. مثلاً تا پیش از این تصور همگان در آموزش این بود که نحوه تدریس را معلم مشخص می‌کند در حالیکه در عصر حاضر علمای تعلیم و تربیت به این نتیجه رسیده‌اند که روش تدریس باید با نحوه یادگیری دانش آموز همخوانی داشته باشد و یا اینکه اجرای برنامه‌های رسمی رادر هر شرایطی بطور دقیق ممکن میدانستند در حالیکه چنین نیست چراکه یادگیری از طریق ارتباط بین افراد میسر است. دستیابی به این نتایج یک شبه نبوده بلکه با بررسی عملکرد آموزش و پرورش در گذشته و تحلیل آنها توسط پژوهشگران این عرصه بدست آمده است (محمودی، ۱۴۰۱).

شایستگی به معنای تمایل برای مفید بودن در فعالیتهای موردنظر و دستیابی به نتایج از قبل پیش‌بینی شده است مشخص می‌شود و ارتباط نیز اشاره به تمایل برای حمایت واقع شدن از طرف دیگران و اعتماد به افراد دیگر است (وینستین و همکاران، ۲۰۱۶). همچنین تعاملات اجتماعی بخش لاینفکی از زندگی هر جوانی را تشکیل می‌دهند. مهارت‌ها و توانایی‌ها تا حدود زیادی این تعاملات را در وضعیت رضایت بخشی مدیریت می‌کند که شایستگی اجتماعی نامیده می‌شود و در زمینه‌های روانشناسی بالینی و روانشناسی رشد کاربرد دارد (آقاجانی و همکاران، ۱۴۰۲). در واقع، شایستگی اجتماعی، توانایی یک فرد برای بهینه کردن رفتار اجتماعی است و به مقدار زیادی بستگی به اطلاعات اجتماعی موجود دارد (تابورسکی، ۲۰۲۱). بر اساس تعریف دیگر، شایستگی اجتماعی

¹ ChanchaiPhonthanukitithaworn, SasichakornWongsaichia, PhanineeNaruetharadhol

چهارمین همایش بین‌المللی دستاوردهای نوین علوم مشاوره و روانشناسی در ایران و جهان

The 4th International Conference on new Achievements in
Counseling and Psychology Sciences in Iran and the World

توانایی عملکرد انسان در اجرای استقلال شخصی و مسئولیت‌پذیری اجتماعی است. به عبارت دیگر، شایستگی اجتماعی توانایی مراقبت از خود، یاری رساندن و مراقبت از دیگران است (اویسی موخر و بهرامی، ۱۴۰۲). آموزش و پرورش قلب تپنده هر نظام است و ما می‌توانیم و باید به به طور مستمر به بهبود و تعالی آن کمک کنیم. جهت افزایش مطلوبیت و بهره‌وری در نظام آموزش و پرورش وجود یک سیستم نظارت و کنترل لازم و ضروری به نظر می‌رسد. نظارت به معنی تحت نظر داشتن، لازمه هر فعالیت فردی و گروهی معطوف به هدف است و منظور از آن افزایش کیفیت و بهبود فعالیت‌ها و روش‌های انجام امور و در نهایت رشد و تعالی فردی و سازمانی است (اویسی موخر و همکاران، ۱۴۰۲). بطوریکه امروزه در سازمان‌های آموزشی به علت بار معنایی خاص مفهوم کنترل و همچنین ناکافی بودن مفهوم نظارت از اصطلاح نظارت و راهنمایی استفاده می‌شود (باباخانی و پرندین، ۱۴۰۲). زندگی تحصیلی از مهمترین دوره‌های زندگی فرد است که بر تربیت و یادگیری ثمربخش و موفقیت آمیز فرد تاثیر می‌گذارد و در آن لیاقت و توانایی به بار می‌آورد و پیشرفت علمی به حاصل می‌آورد. در این زندگی دانش آموزان با انواع چالش‌ها، موانع و فشارهای خاص دوران تحصیل مواجه می‌شوند. برخی از دانش آموزان در برخورد با این موانع و چالش‌ها موفق عمل می‌کنند، اما برخی دیگر از دانش آموزان در این زمینه ناموفق هستند. لذا احساس نیاز می‌شود تا یک برنامه آموزشی آموزه‌های دینی طراحی شود و به آموزش آن پرداخت تا اثربخشی آن را ارزیابی کرد. دانش آموزان دوره دوم متوسطه در دوره عبور از نوجوانی به جوانی و تحول در عواطف و احساسات هستند. همچنین بر اساس گفته پیاژه و والن جوانی دوره آشوب درونی و انقلاب شخصیتی می‌باشد. این آشوب درونی جوان را در یک وضعیت پیچیده و مهم قرار می‌دهد. حالات هیجانی در این دوره غنی تر می‌گردد و گاهی به صورت حساسیت و هیجان شدید درمی‌آید. به طوری که استرس و اضطراب تحصیلی در بیشتر جوانان به چشم می‌خورد (ترکمان، ۱۴۰۰).

همچنین بر اساس بر اساس نتایج مهدوی غروی و همکاران (۱۳۹۱) مشخص شد، اضطراب رابطه منفی معنادار و انگیزش پیشرفت رابطه مثبت معناداری با پیشرفت تحصیلی دارند. داشتن اندکی اضطراب مفید است چون باعث می‌شود از نظر روانی هوشیار باشید و برای مقابله با چالش‌هایی که در امتحان پیش می‌آیند آماده گردید، اما شدت اضطراب امتحان در هر شخصی بسیار متفاوت از دیگری است. برخی افراد دچار احساس «دلپیچه» می‌شوند، و برخی هم نمی‌توانند روی امتحان متمرکز شوند (عبداللطیف، عبدقواد، ۲۰۲۰).

اضطراب مدرسه یکی از مشکلات شایع آموزشی با رشد فزاینده در بین دانش‌آموزان است و از این رو شناخت عوامل مؤثر بر آن حائز اهمیت است، اضطراب مدرسه یک شرایط روانشناختی است که باعث می‌شود فرد در موقعیت‌های بسیار پریشان و مضطرب شود. اگرچه بسیاری از افراد قبل و در طی یک امتحان تاحدی دچار استرس و اضطراب می‌شوند اما اضطراب مدرسه می‌تواند در یادگیری اختلال ایجاد کند و به عملکرد فرد را آسیب برساند (پورطالب، نرگس و حکیم‌زاده، ۱۳۹۸). متغیر شایستگی اجتماعی با بهزیستی ذهنی، ارتباط نزدیک و معنی‌داری دارد و می‌تواند اثرات هم افزایی در بهبود عملکرد شخصی و اجتماعی افراد داشته باشند، همچنین

¹ Abdellatif M. S. M. & Abdel-Gawad M. A. Z.

چهارمین همایش بین‌المللی دستاوردهای نوین علوم مشاوره و روانشناسی در ایران و جهان

The 4th International Conference on new Achievements in
Counseling and Psychology Sciences in Iran and the World

شایستگی اجتماعی به افراد کمک می‌کند تا مهارت‌ها و توانایی‌های خود را رشد و توسعه دهند و در زمینه‌ی کاری و اجتماعی موفق‌تر عمل نمایند (جیانگ، زیمرمن و گو، ۲۰۱۲). متغیر شایستگی اجتماعی با انگیزه یادگیری، ارتباط نزدیک و معنی‌داری دارد و می‌تواند اثرات هم‌افزایی در بهبود عملکرد شخصی و اجتماعی افراد داشته باشند (فریتز، ۲۰۲۰).

دانش‌آموزان دوره ابتدایی در دوره عبور از دوران کودکی به نوجوانی و تحول در عواطف و احساسات هستند. همچنین بر اساس گفته پیاژه و والن جوانی دوره آشوب درونی و انقلاب شخصیتی می‌باشد. در حال حاضر دیگر حوزه آموزش به صورت منفعل و بی‌هدف نمی‌باشد، بلکه آموزش فعالیت هدفمندی و از قبل برنامه‌ریزی شده جهت ارتقای یادگیری در افراد است و وظیفه هر مرکز آموزشی، ارتقای رشد و آموزش دانش‌آموزانی است که به آن وارد می‌شوند و هدف والایی را برای خود دارند. بنابراین باید به دنبال راهکاری برای افزایش ایجاد انگیزه تحصیلی بود، یکی از راهکارهای مفید داشتن شایستگی اجتماعی است اما برخی از دانش‌آموزان در برخورد با این موانع و چالش‌ها موفق عمل نمی‌کنند، چون دچار آشوب درونی و اضطراب مدرسه هستند. لذا سوالات این تحقیق این خواهد بود که، آیا بین شایستگی اجتماعی و انگیزه یادگیری در دانش‌آموزان مقطع ابتدایی شهر مشهد رابطه وجود دارد؟ و ضمناً آیا اضطراب مدرسه در رابطه بین شایستگی اجتماعی و انگیزه یادگیری با توجه به نقش واسطه‌ای دارد؟

۲. تئوری و پیشینه تحقیق

شایستگی اجتماعی: مجموعه عواملی مانند خودآگاهی، مدیریت مهارت‌های ارتباطی و مسئولیت تصمیم‌گیری است، که توانایی تشخیص و فهم و استفاده اطلاعات پیرامون را با هدف رهبری برتر میسر می‌کند (دینر، ۲۰۲۱).

انگیزه یادگیری: عبارتست از میل و رغبتی که فرد برای رسیدن به اهداف از خود نشان می‌دهد. هر قدر این انگیزه بیشتر باشد فرد تلاش افزون‌تری از خود نشان خواهد داد (زینالی، ۱۴۰۱).

اضطراب مدرسه: ترس و نگرانی از رفتن به مدرسه را اضطراب مدرسه می‌نامند، وضعیت ناخوشایندی است که برخلاف تصور عمومی می‌تواند در هر سنی رخ دهد، در کودکان بیشتر به صورت ترس بیش از حد از مدرسه، عدم توانایی در دوست‌یابی و صحبت در جمع بروز می‌کند (پورطالب، نرگس و حکیم‌زاده، ۱۳۹۸). در پیشینه تحقیقات گذشته، باباخانی و پرندین (۱۴۰۲)، در پژوهشی به پیش‌بینی شایستگی اجتماعی و بهزیستی ذهنی بر اساس سرمایه‌های روان‌شناختی با نقش واسطه‌ای رضایت از زندگی در دختران و زنان جوان سرپل ذهاب پرداخت. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل تمامی دختران شهرستان سرپل ذهاب بود. نتایج نشان داد که سرمایه‌های روان‌شناختی به صورت مستقیم و از طریق غیر مستقیم شایستگی اجتماعی را تبیین می‌کند.

چهارمین همایش بین‌المللی دستاوردهای نوین علوم مشاوره و روانشناسی در ایران و جهان

The 4th International Conference on new Achievements in
Counseling and Psychology Sciences in Iran and the World

همچنین سرمایه‌های روان‌شناختی بصورت مستقیم و از طریق غیر مستقیم بهزیستی ذهنی را تبیین می‌کند. ژو و همکاران (۲۰۲۳)، در پژوهشی بیه پیش‌بینی احساس تعلق به مدرسه بر اساس خودکارآمدی ادراک‌شده، جو عاطفی مدرسه و احساس شایستگی اجتماعی - عاطفی دانش‌آموزان مقطع متوسطه پرداختند. نتایج آزمون نشان داد که مدل رگرسیون از برازش مناسبی برخوردار می‌باشد. خودکارآمدی ادراک‌شده، جو عاطفی مدرسه و احساس شایستگی اجتماعی - عاطفی می‌توانند احساس تعلق به مدرسه را پیش‌بینی کنند تأیید می‌شود. چن و همکاران (۲۰۲۳) در پژوهشی با هدف مقایسه شایستگی اجتماعی-هیجانی در دانش‌آموزان با و بدون ناتوانی یادگیری ویژه انجام دادند. نتایج تحلیل آماری نشان داد که بین دو گروه از دانش‌آموزان با و بدون ناتوانی یادگیری ویژه در متغیر شایستگی اجتماعی-هیجانی و خرده‌مقیاس‌های آن تفاوت معنی‌داری وجود دارد. با توجه به نتایج حاصل از این پژوهش پیشنهاد می‌شود مهارت‌های مرتبط با تصمیم‌گیری، خودآگاهی، خودمدیریتی، راهبردهای تنظیم احساسات، همکاری و حفظ کارآمدی روابط همسالان آموزش داده شود.

۳. مواد و روشها

هدف بررسی رابطه بین شایستگی اجتماعی و انگیزه یادگیری با توجه به نقش واسطه‌ای اضطراب مدرسه در دانش‌آموزان مقطع دوم ابتدایی شهر مشهد بوده است. جامعه آماری دانش‌آموزان مقطع ابتدایی دوم شهر مشهد، که ۳۸۴ نفر با شیوه نمونه‌گیری در دسترس به عنوان نمونه انتخاب شدند. از سه پرسش‌نامه شایستگی اجتماعی پرندین (۱۳۸۵)، انگیزه یادگیری فردریکز، بلومنفیلد، پاریس (۲۰۰۴) و اضطراب مدرسه فیلیپس (۱۹۷۸) استفاده شد. در هر مطالعه ای پژوهش گر با گردآوری داده‌ها و اطلاعات به روش صحیح و علمی و نیز تجزیه و تحلیل آن‌ها تلاش می‌نماید پاسخ سؤال‌های پژوهش را یافته و فرضیه‌های برآمده از مبانی نظری را مورد ارزیابی قرار دهد. بنابراین پژوهش گر با استناد بر نتایج تحلیل آماری در مورد فرضیه‌ها اظهار نظر کرده و با توجه به نتایج بدست آمده آن‌ها را تایید یا رد می‌کند. با تحلیل داده‌ها، مدل معادلات ساختاری زیر حاصل شده است. مدل ساختاری دارای چندین شاخص و معیار می‌باشد که باید ارزیابی و تأیید شود تا به نتایج حاصل از مدل و داده‌های گردآوری‌شده با اطمینان بالا استناد نمود. این معیارها شامل بررسی ضرایب مسیر (بتا) و معناداری آن (مقادیر T-Value)، بررسی شاخص ضریب تعیین (R^2) متغیرهای مکنون درون‌زا و بررسی شاخص هم خطی (VIF) می‌باشد. در شکل‌ها به همراه ضرایب استاندارد و در شکل ۲ نمودار مسیر به همراه ضرایب T ارائه شده است.

۴. نتایج و بحث

اگر فرض کنیم که :

Y = متغیر ملاک (وابسته)، انگیزه یادگیری

X = متغیر پیش بین (مستقل)، شایستگی اجتماعی

چهارمین همایش بین‌المللی دستاوردهای نوین علوم مشاوره و روانشناسی در ایران و جهان

The 4th International Conference on new Achievements in
Counseling and Psychology Sciences in Iran and the World

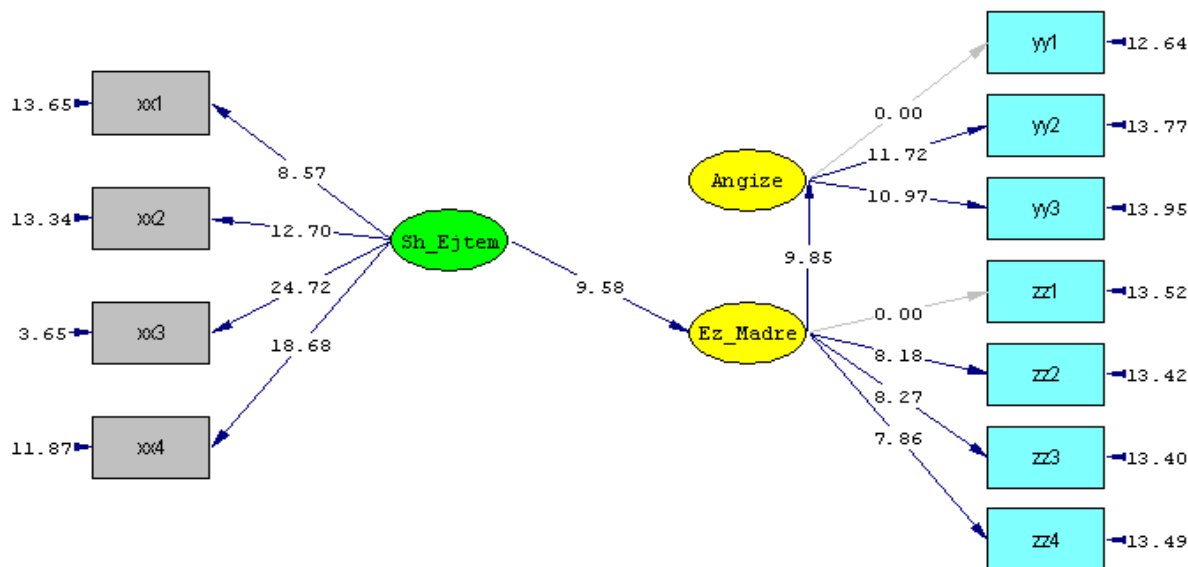
Z = متغیر میانجی (واسط)، اضطراب مدرسه

با توجه به نرمال بودن توزیع متغیرهای اضطراب مدرسه، شایستگی اجتماعی، تعهد سازمانی و فرهنگ سازمانی در نمونه، برای تعیین همبستگی از آزمون معادلات ساختاری استفاده خواهد شد.

لذا بایستی فرض‌های زیر را آزمون کنیم:

H_0 : اضطراب مدرسه تاثیر شایستگی اجتماعی بر انگیزه یادگیری میانجی‌گری نمی‌کند.

H_1 : اضطراب مدرسه تاثیر شایستگی اجتماعی بر انگیزه یادگیری میانجی‌گری می‌کند.

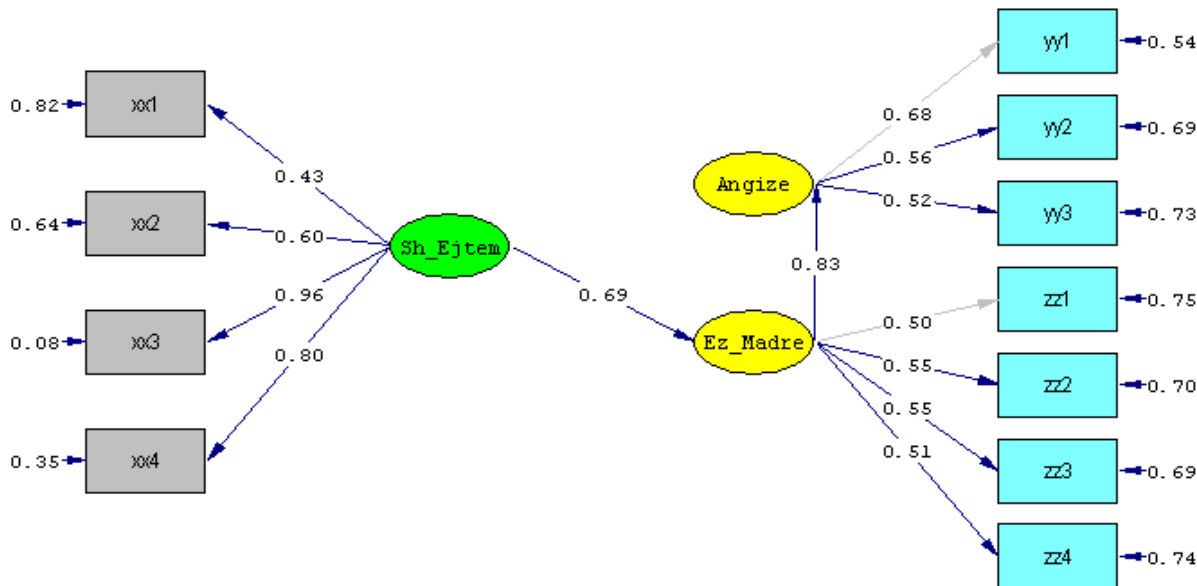

Chi-Square=93.05, df=42, P-value=0.00000, RMSEA=0.069

نمودار ۱- تحلیل مسیر بر اساس شاخص t، نقش میانجی اضطراب مدرسه در تاثیر شایستگی اجتماعی بر انگیزه یادگیری

چهارمین همایش بین‌المللی دستاوردهای نوین علوم مشاوره و روانشناسی در ایران و جهان

The 4th International Conference on new Achievements in
Counseling and Psychology Sciences in Iran and the World

Chi-Square=93.05, df=42, P-value=0.00000, RMSEA=0.069

نمودار ۲- تحلیل مسیر بر اساس شاخص ضریب اثر، نقش میانجی اضطراب مدرسه در تأثیر شایستگی اجتماعی بر انگیزه یادگیری

جدول ۱- تحلیل مسیر شاخص‌های برازندگی نقش نقش میانجی اضطراب مدرسه در تأثیر شایستگی اجتماعی بر انگیزه یادگیری

نام فارسی	نام انگلیسی	اختصار	ملاک	مقدار محاسبه شده	تفسیر نتیجه
نسبت کی دو به درجه آزادی	χ^2/df	CMIN	کمتر از ۳	۲/۲۱	تایید برازش
آماره t	آماره t	t	کمتر از ۱/۹۶- یا بیشتر از ۱/۹۶	t1= 9.58 t2= 9.85	تایید برازش
ضریب تأثیر	ضریب تأثیر	r	بالای ۰/۳	r1= 0.69 r2= 0.83	تایید برازش
سطح معنی داری	p-value	p	کمتر از ۰/۰۵	۰/۰۰۰۱	تایید برازش
ریشه میانگین مربعات باقیمانده	Root Mean Squared Residual	RMSEA	۰/۰۸ ۰/۰۳<RMSEA<	۰/۰۶۹	تایید برازش
شاخص نیکویی برازش	Goodness-of-Fit Index	GFI	بالتر از ۰/۹	۰/۹۲	تایید برازش
شاخص نیکویی برازش اصلاحی	Adjusted Goodness-of-Fit Index	AGFI	بالتر از ۰/۹	۰/۹۳	تایید برازش
شاخص برازش هنجار نشده	Non-Normed Fit Index	NNFI	بالتر از ۰/۹	۰/۹	تایید برازش

چهارمین همایش بین‌المللی دستاوردهای نوین علوم مشاوره و روانشناسی در ایران و جهان

The 4th International Conference on new Achievements in
Counseling and Psychology Sciences in Iran and the World

همانطور که در جدول ۱ ملاحظه می‌گردد، با توجه به شرایط معادله ساختاری، شاخص برازش χ^2/df معادل ۲/۲۱ و مقدار از ۳ کمتر است که نشان می‌دهد مدل نظری با داده‌ها برازش دارند و با این داده‌ها تأیید می‌شوند و نشان می‌دهد پایایی لازم را داشته است. RMSEA معادل ۰/۰۶۹ و از طرفی P-value (سطح معنی داری) ۰/۰۰۰۱ می‌باشد که کمتر از ۰/۰۵ است. همچنین مقدار آماره t، تاثیر شایستگی اجتماعی بر اضطراب مدرسه معادل ۹/۵۸ و از عدد ۱/۹۶ بیشتر است، همچنین مقدار آماره t، تاثیر اضطراب مدرسه بر انگیزه یادگیری معادل ۹/۸۵ و از عدد ۱/۹۶ بیشتر است، ضمناً سایر شرایط معادله ساختاری نیز برقرار می‌باشد، لذا در سطح $\alpha = 0.05$ فرض صفر را رد و فرض مقابل را مبنی بر اینکه، اضطراب مدرسه تاثیر شایستگی اجتماعی بر انگیزه یادگیری میانجی‌گری می‌کند را می‌پذیریم. اکنون جهت تعیین نقش میانجی با استفاده از فرمول زیر ابتدا باید مقدار اثر غیرمستقیم محاسبه شود. که در این فرمول a اثر متغیر مستقل بر میانجی و b اثر متغیر میانجی بر وابسته است.

$$B_{indirect} = a \times b$$

سپس بر اساس روش سوبل که در زیر آمده است معناداری اثر غیر مستقیم محاسبه گردد.

$$t - value = \frac{a * b}{\sqrt{b^2 * sa^2 + a^2 * sb^2}}$$

a: میزان اثر متغیر مستقل بر میانجی

sa: میزان خطای استاندارد اثر مستقل بر میانجی

b: میزان اثر میانجی بر وابسته

sb: میزان خطای استاندارد اثر میانجی بر وابسته

حال با توجه به نتایج بدست آمده در ادامه معناداری اثر غیر مستقیم مورد بررسی قرار می‌گیرد که با توجه به اینکه مقدار t-value خارج از بازه $\pm 1/96$ می‌باشد می‌توان گفت اثر غیرمستقیم بین شایستگی اجتماعی با انگیزه یادگیری با توجه به نقش میانجی اضطراب مدرسه با استفاده از آزمون سوبل به شرح زیر است.

جدول ۲- ضریب معناداری آزمون سوبل نقش میانجی اضطراب مدرسه در تاثیر شایستگی اجتماعی بر انگیزه یادگیری

مسیر مستقیم	ضریب مسیر غیرمستقیم	آماره t	نتیجه
شایستگی اجتماعی ← اضطراب مدرسه ← انگیزه یادگیری	۰/۵۷	۶/۳۹	تأیید

نتیجه اینکه، فرض یک را مبنی بر اینکه، اضطراب مدرسه تاثیر شایستگی اجتماعی بر انگیزه یادگیری میانجی‌گری می‌کند را می‌پذیریم. نتایج تحقیق با نتایج تحقیقات باباخانی و پرن‌دین (۱۴۰۲)، جهان‌دیده و همکاران (۱۴۰۲)، چن و همکاران (۲۰۲۳) همسو است، مهمترین علت همسویی آن است که، شناخت عوامل مؤثر بر سازش - یافتگی اجتماعی و عملکرد تحصیلی امکان پیش بینی و برنامه ریزی جهت کمک به تأمین بهداشت روانی آنان را فراهم می‌کند و می‌توان با ایجاد بستر سازی مناسب مذهبی در محل تحصیل جهت افزایش عملکرد تحصیلی آماده

چهارمین همایش بین‌المللی دستاوردهای نوین علوم مشاوره و روانشناسی در ایران و جهان

The 4th International Conference on new Achievements in Counseling and Psychology Sciences in Iran and the World

می‌کند. اما کسانی که به دلایل مختلف و تحت شرایط گوناگون از تنیدگی شدید و اضطراب رنج می‌برند، اغلب در سطح پایینی از سازش‌یافتگی قرار دارند و باور آنها در مورد کنترل ناپذیر بودن اضطراب، با شدت اضطراب، مرضی-شان همبستگی مثبت دارد. همچنین این افراد، کنترل، نگرانی‌های خود را سخت و دشوار می‌دانند. و در مورد اضطراب خود، باورهای منفی زیادی دارند.

۵. پیشنهادات

در این قسمت، پیشنهادات کاربردی تحقیق که برگرفته از نتیجه آزمون روابط مدل مفهومی هستند به تفکیک فرضیه‌های مورد بررسی در این تحقیق بیان شده‌اند.

استفاده از برنامه (برنامه از دو بسته آموزشی، «ارتقای راهبردهای موفقیت» و همچنین بسته‌ی «توانمندسازی والدین») مبتنی بر موفقیت بر بهبود شایستگی اجتماعی و پیشرفت تحصیلی به والدین دانش‌آموزان به‌طور کلی برای کاهش استرس ناشی از انتظارات تحصیلی در دانش‌آموزان، بهتر است روی تقویت خودپنداره و کمال‌گرایی تحصیلی و روش‌های مؤثر مقابله با استرس تمرکز کرد.

در صورتی که نیازهای اساسی روان‌شناختی برآورده شوند در دانش‌آموز احساس اعتماد به نفس و خودارزشمندی شکل می‌گیرد اما در صورت ممانعت و برآورده نشدن این نیازها، فرد درکی شکننده، منفی، بیگانه و انتقادآمیز از خود خواهد داشت. لذا پیشنهاد می‌شود که، یک چشم‌انداز با کارایی اجرایی برای سازمان آموزش و پرورش ترسیم کنند

مسئولان و دست‌اندرکاران آموزش و پرورش به طور غیر مستقیم با برگزاری کارگاه‌های آموزشی خودکارآمدی برای والدین و دبیران، ویژگی‌های تحصیلی مثبت دانش‌آموزان را ارتقاء دهند. همچنین دانش‌آموزانی را که میزان ویژگی‌های تحصیلی مثبت آنها پایین (و یا حتی دانش‌آموزانی که ویژگی‌های تحصیلی منفی آنها بالا) است را شناسایی و آنان را به مشاور مدرسه، مراکز مشاوره اداره آموزش و پرورش یا سایر مراکز مشاوره مورد اطمینان ارجاع دهند و اقدامات صورت گرفته را به صورت مستقیم یا غیر مستقیم پیگیری کنند.

در هنگام تدریس تا حد امکان به دنبال برقراری ارتباط بین موضوع جدید با مفاهیم قبلی از طریق نقشه مفهومی باشند.

از طرح‌های پیشنهادی برای تغییر برنامه سالیانه به شدت جلوگیری شود تا دانش‌آموز دچار اضطراب و سرخوردگی نشوند. همچنین با توجه به اهمیت نوع روش تدریس در کاهش اضطراب مدرسه دانش‌آموز و نحوه تعامل و کسب دانش در افزایش شایستگی‌های دانش‌آموزان مؤثر است، لذا ایجاد رضایت تحصیلی، تقویت تعامل مثبت معلمان با دانش‌آموزان بسیار ضروری است.

اضطراب مدرسه یک نوع اشتغال زمینه‌ای است که با خود آگاهی مشخص می‌شود این استرس باعث می‌شود که دانش‌آموزان نتوانند از توانایی‌های بالقوه خود استفاده کنند. از آنجا که اضطراب یک موضوع روانی و

چهارمین همایش بین‌المللی دستاوردهای نوین علوم مشاوره و روانشناسی در ایران و جهان

The 4th International Conference on new Achievements in
Counseling and Psychology Sciences in Iran and the World

درونی بر افراد جامعه است و همه در اجتماع با آن سر و کار دارند پس یک موضوع اجتماعی است. اضطراب بر روح و جان دانش آموزان اثر می‌گذارد و بازدهی کار را پایین می‌آورد. اضطراب مدرسه با موفقیت دانش آموزان تداخل دارد از این رو اضطراب مدرسه به عنوان یک پی آمد مهم استرس وارد زندگی دانش آموزان می‌شود سیستم آموزشی ایران برای تصمیم‌گیری در مورد رده بندی تحصیلی دانش آموزان و ایجاد انگیزه در مورد موفقیت آنان به نحو فزاینده‌ای بر علاقه‌مندی به مدرسه تاکید دارد.

۶. منابع

آقاجانی، سیف اله، عینی، ساناز، نیازی، ژیلا. بررسی ارتباط عوامل تنش‌زای آموزشی و شایستگی آموزشی با اضطراب مدرسه با میانجی‌گری دشواری در تنظیم هیجان در دانش‌آموزان، *فصلنامه روان‌شناسی تربیتی* ۱۹(۶۷)، تهران ۱۴۰۲

اوایی، موخر، ملیکا، بهرامی، اعظم. پیش‌بینی شایستگی اجتماعی عاطفی نوجوانان بر اساس ظرفیت تأملی مادر با در نظر گرفتن نقش میانجی جو عاطفی خانواده. *خانواده درمانی کاربردی*، ۴(شماره ۳)، ۴۶-۶۰، تهران ۱۴۰۲
باباخانی، مریم، پرندین، شیما. الگوی ساختاری شایستگی اجتماعی و بهزیستی ذهنی بر اساس سرمایه‌های روان‌شناختی با نقش میانجی رضایت از زندگی در دختران و زنان جوان سرپل ذهاب. *پژوهش‌های روانشناسی اجتماعی* ۱۳(۵۰)، ص ۴۲-۳۱، کرمانشاه ۱۴۰۲.

پورطالب، نرگس و حکیم‌زاده، الهه. *پیش‌بینی اضطراب امتحان دانش‌آموزان دختر بر اساس تاب‌آوری تحصیلی آنان*، چهارمین کنفرانس بین‌المللی پژوهش‌های نوین در حوزه علوم تربیتی و روان‌شناسی و مطالعات اجتماعی ایران، تهران ۱۳۹۸.

ترکمان، احمد و ایزدپناه، دلارام. عوامل موثر در طراحی مدرسه طبیعت، نخستین کنفرانس ملی آینده پژوهی، علوم تربیتی و روانشناسی، شیراز ۱۴۰۰.

جهان دیده، بهروز، غفاری نوران، عذرا، نخستین گلدوست، اصغر، کیامرثی، آذر. اثربخشی آموزش هوش اخلاقی بر شایستگی اجتماعی، بدتنظیمی هیجانی و روابط با همسالان در دانش‌آموزان زورگو. *روان‌شناسی مدرسه و آموزشگاه*، تهران ۱۴۰۲

زینالی، زهرا، زینالی، علی. مدل اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی: نقش عملکرد خانواده با میانجیگری نیازهای اساسی روان‌شناختی، *پژوهش‌های روانشناسی اجتماعی* ۱۲(۴۸)، تهران ۱۴۰۱.

محمودی، مهدی. سنجش کیفیت خدمات آموزش الکترونیکی با رویکرد سروکوال فازی. *نامه آموزش عالی*، ۱۵(۵۷)، ص ۸۶-۵۷، تهران ۱۴۰۱.

مهدوی غروی، مریم، خسروی، معصومه، نجفی، مسعود. رابطه اضطراب امتحان، کمال‌گرایی و انگیزش پیشرفت با پیشرفت تحصیلی. *اندیشه‌های نوین تربیتی*، ۱۸(۳)، ص ۵۰-۳۱، تهران ۱۳۹۱.

چهارمین همایش بین‌المللی دستاوردهای نوین علوم مشاوره و روانشناسی در ایران و جهان

The 4th International Conference on new Achievements in Counseling and Psychology Sciences in Iran and the World

یوسفی مسعود، جهان تاب زهرا، خادم رضاییان مجید. کیفیت خدمات آموزشی در دانشگاه تیپ یک علوم پزشکی بر اساس مدل سروکوال از دیدگاه اعضای هیات علمی دانشکده‌های مختلف تابعه، راهبردهای توسعه در آموزش پزشکی. ۱۴۰۰؛ ۸(۳).

- Abdellatif, M. S. M., & Abdel-Gawad, M. A. Z. The Relative Contribution of Higher Order Thinking in Predicting Psychological Hardiness of University Students. *Asian Social Science*, 16(8), 2020.
- Aldwin, C. M. & Revenson, T. A. Does coping help? A reexamination of the relation between coping and mental health. *Journal of Personality Social Psychology*, 53(2), 337-348, 2017.
- Chanchai Phonthanakitithaworn, Sasichakorn Wongsachia, Phaninee Naruetharadhol, Sirimonbhorn Thipsingh, Thammasak Senamitr & Chavis Ketkaew | Gabriela Borz (Reviewing editor), Managing educational service quality and loyalty of international students: A case of international colleges in Thailand, *Cogent Social Sciences*, 8:1, 2022.
- Chen Y, He H, Yang Y. Effects of Social Support on Professional Identity of Secondary Vocational Students Major in Preschool Nursery Teacher Program: A Chain Mediating Model of Psychological Adjustment and School Belonging. *Sustainability*, 2023; 15(6): 5134.
- Diener, E. Subjective well-being in cross-cultural perspective. In Key issues in cross-cultural psychology (pp. 319-330). *Garland Science*, 2021.
- Fisher, W. A., Welz, T., Schachner, H., & Stenger, P. Understanding self-monitoring of blood glucose among individuals with Type 1 and Type 2 diabetes. *The Diabetes Educator*, 37(1), 85-94, 2018.
- Fritz, H. L. Why are humor styles associated with well-being, and does social competence matter? Examining relations to psychological and physical well-being, reappraisal, and social support. *Personality and Individual Differences*, 154, 109641, 2018.
- Haberlin, K., & Atkin, D. Mobile gaming and Internet addiction: When is playing no longer just fun and games? *Computers in Human Behavior*, 126, 106989, 2021.
- Hoque, K. E., Bt Kenayathulla, H. B., D/O Subramaniam, M. V., & Islam, R. Relationships Between Supervision and Teachers' Performance and Attitude in Secondary Schools in Malaysia. *SAGE Open*, 10(2), 2158244020925501, 2020.
- Janeck, A. S., Calamari, J. E., Riemann, B. C., & Heffelfinger, S. K. (2013). Too much thinking about thinking? Metacognitive differences in obsessive-compulsive disorder. *J of Anxiety Disorders*, 17(2), 181-195.
- Pei-Yi Lin a, Ching-Sing Chai b, Morris Siu-Yung Jong b*, Yun Dai b, Yanmei Guo c, Jianjun Qin (2021). Modeling the structural relationship among primary students' motivation to learn artificial intelligence, *Computers and Education: Artificial Intelligence* 2 (2021) 100006.
- Taborsky, B. A positive feedback loop between sociality and social competence. *Ethology*, 127(10), 774-789, 2021.
- Weinstein, N., Khabbaz, F., & Legate, N. Enhancing need satisfaction to reduce psychological distress in Syrian refugees. *Journal of consulting and clinical psychology*, 84(7), 645, 2016.
- Xu M, MacDonnell M, Wang A, Elias MJ. Exploring social-emotional learning, school climate, and social network analysis. *Journal of Community Psychology*, 2023; 51(1), 84-102.